

OBSAH.

Hlava I. Subjektivní názory. Umění je celek. — Je projevem genia. — Kultura. — Ideál lidskosti. — Umění je věčné. — Doba a tvorba. — Homér a Dante. — Sofokles a Shakespeare. — Rehoř a Bach. — Laokoon a Niobidy. — Naše doba a titanství. — Pravda — krása. — Umění se neopakuje. — Zdroj umění. — Náboženství a umění. — Mravnost a umění.	7
Hlava II. Dětské pokusy v umění. Výchova v tvárném krásnu. — Příliš úzký kruh. — Hudba. — Poesie. — Postoupnost. — Umění v svobodě. — Vývoj u dítěte. — Mluva zpěvem. — Recitativ Růženčin a Vašíčkův. — Zpěvný monolog. — Příklad pražský. — Oč běží. — Nedělitelnost umění. — Leonardo da Vinci.	11
Hlava III. Příroda pokladnice a pramen umění. Podmíněnost umění. — Čistá vášeň. — Příroda a mravnost. — Tvůrce přírody. — Člověk tvůrce. — Titanství. — Dítě v přírodě. — Bohatství umělecké v přírodě. — Hudba ptactva. — Umělá hudba. — Hudba vody. — Geniové hudby. — Hudba vzduchu. — V umělé hudbě. — Bohatství přírody. — Škola přírody. — Tvárná krása. — Vesmír. — Nesčetnost jevů. — Stálá proměna. — Večer. — Kde je poesie v přírodě? — Co je poesie? — Příroda její pramen. — Nenahraditelnost.	16
Hlava IV. Vývojové stupně v umění. Výchovou prohlubovati pojímání krásy. — Umění a umělecká tvorba. — Tři stupně v poesii. — Lyrika, epika, dramatika. — Prostředky. — Vývojová řada. — Poměr stupňů. — Vývojové stupně v poesii. — Vývojové stupně v sovětu. — Umělecký kánon. — Michelangelova Noc. — Vývojové stupně v malířství. — Architektura. — Sixtínská kaple. — Vývojové stupně v hudbě. — Mozartovo Requiem. — Smetanova Vlast. — Opera. — Třetí rozměr. — Realism a opera. — Umění jako celek. — Výchovná síla divadla. — Rozdíl mezi uměním a přírodou.	22
Hlava V. Zápas o realism v umění. Reálnost v umělecké tvorbě. — Spory. — Názor umělcův. — Znalci umění. — Konservatism v umění. — Objektivnost ve výchově umělecké. — Romantismus a realismus. — Hranice obou. — Slavná díla. — Postup od romantického k reálnému. — Výchova fantasie. — Různá náklonnost k obsahu četby u dětí. — Vrácení se v dospělosti k snům mládí. — Jádro v romantickém. — Umění dcerou přírody. — Doplnování navzájem romantismu a realismu.	30
Hlava VI. Duch umění jeho podstatou. Duch a předmět. — Kopie. — Samostatné tvoření. — Duch umění. — Fotografie. — Portrét. — Krajina. — Duch krajiny. — Dojmy zrakové, sluchové, hmatové. — Bitva u Lipan. — Duch děje. — Skutečnost. — Pochopení ducha. — Výchova pro umění. — Začítí v dětském věku.	36

- Hlava VII. Národní umění.** Umělecké dílo musí nésti známky umělcovy příslušnosti národní. — Jest syntesou tisíců jiných. — Je to konkrétný projev duše národa. — Slovenské umění. — L' art pour l' art. — Umění živé. — Lid a třída. — Kultura a umění. — Znaky zevnější. — Kosmo-politism v umění. — Duše národní vtělená v ducha umělce. — Genius tvoří etapu v umění. — Národovost umění. — Analyse v umění. — Umělecký smysl a rozum. — Znalci a nadšenci. — Osobitost národní u nás. — Předměty umělecké. — Umělec tvoří základnu svou na duši kmenové. — Poslání umělecké. — Národní umění ve výchově. — Umělecká pozornost. — Cizí umění. — Umělci čerpají z ciziny. — Zavržitelnost toho. — Charakter umělcův. 40
- Hlava VIII. Vášně.** Vášně ve výchově. — Nebezpečnost. — Boj ne s vášní, nýbrž se zbujením. — Domácí výchova. — Ušlechtilé vášně a zlé. — Puškin o vášni. — Pedagogika stará a moderní. — Vášně pohlavní. — Čistá milostná vášně. — Koedukace. — Perverse v literatuře. — Zanedbání výchovy vášně. — Dekadence. Zvrhování povahy. — Mravní čistota. — Umění bez vášně. — Vášně v skutečném životě. — kvasem. — Člověk bez vášně. — Příroda dává vášně člověku. — Výchova má dle temperamentu vésti vášně. — Hra. — Živé povahy. — Žák lhostejný a bujný. 47
- Hlava IX. Umělecký patos.** Patos v umění. — Přednes rozličných piéces. — Umění řečnické. — Hlas, dech, přízvuk, mimika, držení těla a gesta řečníka. — Čtení. — Čtení plynulé a umělecké. — Čtení vázané řeči. — Herec. — Durdík. — Každé umělecké dílo je patetické. — Patos ve zpěvu národním. — Ve zpěvu uměleckém. — V skladbách geniů. — Ve výtvarném umění. — Patos v lidovém umění. — V monumentální architektuře. — V sochařství. — Žáci na výstavě a účinek děl na ně. — V malbě. — Geniální mistři. — Výchova k postižení jich. — Klíč k němu 53
- Hlava X. Míra umělecké výchovy žákovské.** Umění a nauka. — Cit, pramen a kontrola v umění. — Cit umělecký. — Smysl umělecký. — Umělecká pozornost. — Umělec a znalec. — Pozorovatel ve stavu umělce? — Cizí umění nelze prožívat. — Duševní boj umělcův při práci. — Divák pouze vnímá. — Počátky uměleckého smyslu u dětí. — Využitkování. — Správnost a zřetelnost. — Starší pedagogika. — Nedocvičování. — V poesii. — V hudbě. — Vnitřní osvojení si uměleckého předmětu. — Zamilovati si jej. — Individuální výchova. — Přenesení lásky k umění s učitele na žáky. — Umění a móda dobrý tón. — Jeho mravní potřeba. — Málo, ale dokonalé. — Dílo vnímá až se ho naše fantazie zmocní 60